

SLUŽBENE NOVINE TUZLANSKOG KANTONA

GODINA 15 • TUZLA, ČETVRTAK, 6. NOVEMBAR 2008. GODINE • IZDANJE NA BOSANSKOM JEZIKU • BROJ 10

307

Na osnovu člana 24. stav 1. tačka c) Ustava Tuzlanskog kantona ("Službene novine Tuzlansko-podrinjskog kantona", br. 7/97 i 3/99 i "Službene novine Tuzlanskog kantona", br. 13/99, 10/00, 14/02, 6/04 i 10/04), na prijedlog Vlade Tuzlanskog kantona, Skupština Tuzlanskog kantona, na sjednici održanoj 29. 10. 2008. godine, donosi

ZAKON

O PRUŽANJU PRAVNE POMOĆI

I. OPĆE ODREDBE

Član 1.

(Sadržaj zakona)

Ovim Zakonom reguliše se način i uslovi za ostvarivanje prava na pravnu pomoć od strane Kantonalnog zavoda za pružanje pravne pomoći (u daljem tekstu: Zavod), određuju se prava, dužnosti i ovlaštenja pravnih zastupnika i ostalih zaposlenika u Zavodu, uređuje se rukovođenje i unutrašnja organizacija Zavoda, kao i druga pitanja od značaja za rad Zavoda.

Član 2.

(Status, organizacija i način funkcioniranja Zavoda)

(1) Zavod je samostalna upravna organizacija Tuzlanskog kantona (u daljem tekstu: Kanton), koja se osniva i čija se nadležnost utvrđuje Zakonom o ministarstvima i drugim organima uprave Tuzlanskog kantona ("Službene novine Tuzlanskog kantona", br. 17/00, 3/01, 12/03, 10/05 i 3/08).

(2) Organizacija i način funkcioniranja Zavoda regulisani su Zakonom o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federaciji BiH", broj: 35/05) i odredbama ovog Zakona.

Član 3.

(Opće nadležnosti Zavoda)

(1) Zavod osigurava pružanje pravne pomoći građanima slabog imovnog stanja, na način i pod uslovima utvrđenim ovim Zakonom.

(2) U okviru svojih nadležnosti Zavod omogućava građanima slabog imovnog stanja, ostvarivanje prava garantovanih ustavom, zakonima, kao i drugim propisima.

(3) Pravna pomoć je oblik ostvarivanja prava građana na jednak pristup pravdi i na pravično suđenje.

Član 4.

(Način rada Zavoda)

(1) Zavod je samostalan u izvršavanju poslova iz svoje nadležnosti.

(2) Rad Zavoda se zasniva na načelima na kojima se zasniva rad organa državne službe: zakonitosti, transparentnosti, javnosti, odgovornosti, efikasnosti, ekonomičnosti, profesionalnoj nepristrasnosti i političkoj nezavisnosti.

(3) Zavod je dužan najmanje jednom godišnje podnijeti izvještaj o svom radu Vladi Tuzlanskog kantona (u daljem tekstu: Vlada) i Skupštini Tuzlanskog kantona.

Član 5.

(Poslovanje Zavoda)

Prilikom prijema, evidentiranja i raspoređivanja predmeta, kao i njihovog arhiviranja, postupa se u skladu sa propisima o kancelarijskom i arhivskom poslovanju organa državne službe.

II. NADLEŽNOSTI I OVLAŠTENJA

Član 6.

(Nadležnost Zavoda)

(1) Zavod osigurava pružanje pravnih savjeta, sastavljanje podnesaka i isprava, odbrane i zastupanja građana slabog imovnog stanja i preduzima sve radnje pred Kantonalnim sudom i općinskim sudovima na području Kantona, Kantonalnim tužilaštvom Kantona, kao i drugim organima Kantona.

(2) Direktor Zavoda (u daljem tekstu: direktor) i pomoćnici direktora Zavoda (u daljem tekstu: pomoćnik direktora), uz prethodnu saglasnost direktora, kao pravni zastupnici, mogu poduzimati radnje i pred drugim pravosudnim organima van područja Kantona.

Član 7.

(Pravni zastupnici)

Pružanje pravne pomoći iz nadležnosti Zavoda vrše direktor i pomoćnici direktora, kao pravni zastupnici (u daljem tekstu: pravni zastupnik).

Član 8.

(Zastupanje)

(1) Pravni zastupnik preduzima sve radnje i učestvuje u svim fazama postupka do okončanja postupka.

(2) Pravni zastupnik ne može zastupati više od jedne stranke u jednom predmetu.

(3) Pravni zastupnik zastupa građane slabog imovnog stanja u krivičnom, parničnom, prekršajnom, upravnom postupku, kao i u postupcima propisanim posebnim zakonima.

Član 9.

(Oblici ostvarivanja pravne pomoći)

(1) Pravna pomoć u okvirima nadležnosti Zavoda ostvaruje se u vidu:

- a) davanja usmenih pravnih savjeta,
- b) sastavljanja različitih podnesaka (tužbe, žalbe, molbe, zahtjevi, prigovori, predstavke i dr.),
- c) sastavljanje različitih isprava,
- d) odbrane u krivičnom postupku i zastupanja stranaka - fizičkih osoba u postupcima pred organima iz člana 6. ovog Zakona,
- e) preduzimanja drugih radnji u cilju zaštite prava i pravnih interesa korisnika pravne zaštite.

(2) Pravna pomoć iz stava (1) ovog člana pruža se bez naknade, ako ovim Zakonom nije drugačije propisano.

(3) Pravo na pravnu pomoć iz stava (1) ovog člana, ne podrazumijeva pravo na oslobođanje od plaćanja sudskih i administrativnih taksi.

Član 10.

(Korisnik pravne pomoći)

Korisnik pravne pomoći je građanin kome se pravna pomoć pruža po uslovima, kriterijima i načinu ostvarivanja pravne pomoći propisanim ovim Zakonom.

Član 11.

(Zabrana diskriminacije)

Pravni zastupnik, u vršenju svojih dužnosti, mora postupati bez predubjeđenja ili predrasuda u pogledu rase, boje kože, pola, vjeroispovjesti, nacionalne pripadnosti, hendikepiranosti, starosne dobi, bračnog statusa, trudnoće, roditeljstva, seksualnog opredjeljenja ili društvenog i ekonomskog statusa.

Član 12.

(Obaveza zastupanja po međunarodnim konvencijama)

Pravna pomoć se pruža građanima po međunarodnim konvencijama koje obavezuju Bosnu i Hercegovinu.

III. USLOVI, KRITERIJI I NAČIN OSTVARIVANJA PRAVNE POMOĆI

Član 13.

(Uslovi za ostvarivanje pravne pomoći)

(1) Pravo na pravnu pomoć ima svaki građanin sa prebivalištem na području Kantona, koji nema dovoljno imovine ili drugih sredstava da plati advokata i troškove zastupanja pod uslovom da ispunjava kriterije za zastupanje utvrđene ovim Zakonom.

(2) Pravo na odbranu i zastupanje u krivičnom postupku pred organima iz člana 6. stav (1) ovog Zakona od strane pravnih zastupnika imaju i građani koji nemaju prebivalište na području Kantona, pod uslovom iz stava (1) ovog člana.

Član 14.

(Kriteriji za ostvarivanje prava na pravnu pomoć)

(1) Građanin ima pravo na pravnu pomoć ako je slabog imovnog stanja.

(2) Pravo na pravnu pomoć, osim lica iz stava (1) ovog člana, može ostvariti i građanin bez imovine u smislu odredbi člana 15. stav (1) ovog Zakona, koji ispunjava bilo koji od sljedećih kriterija:

- a) lice koje po osnovu socijalne zaštite ostvaruje pravo na stalnu novčanu pomoć,
- b) nezaposleno lice,
- c) penzioner koji prima najnižu penziju ili srazmjernu INO penziju, koja zajedno sa samostalnom penzijom ne prelazi iznos najniže penzije,
- d) dijete bez roditeljskog staranja.

Član 15.

(Ko se smatra građaninom slabog imovnog stanja)

(1) Građaninom slabog imovnog stanja se, po odredbama ovog Zakona, smatra lice čija ukupna redovna primanja i prihodi po članu domaćinstva ne prelaze iznos od 25% prosječne isplaćene mjesečne neto plaće zaposlenih u Federaciji Bosne i Hercegovine prema posljednjim objavljenim podacima Federalnog zavoda za statistiku, a nema imovinu koja može biti predmet izvršenja shodno odredbama Zakona o izvršnom postupku ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", br. 32/03, 52/03, 33/06 i 39/06).

(2) Ne smatra se građaninom slabog imovnog stanja lice koje živi u zajedničkom domaćinstvu sa punoljetnim članom svoje porodice, koji je takvog imovnog stanja da je u mogućnosti da snosi njegove troškove advokatskih usluga.

(3) Kod utvrđivanja slabog imovnog stanja građanina iz stava (1) ovog člana neće se uzimati u obzir prihod i imovina članova porodice korisnika pravne pomoći koji sa njim žive u zajedničkom domaćinstvu, a protivstranka su u postupku.

Član 16.

(Zahtjev za pružanje pravne pomoći)

(1) Zahtjev za pružanje pravne pomoći, uz priložene dokaze o ispunjavanju kriterija iz člana 14. ovog Zakona, podnosi se direktoru.

(2) O zahtjevu za pružanje pravne pomoći odlučuje direktor rješenjem, shodno odredbama Zakona o upravnom postupku ("Službene novine Federacije BiH", br. 2/98 i 48/99).

(3) Rješenja iz stava (2) ovog člana su konačna i protiv njih nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor podnošenjem tužbe nadležnom sudu.

Član 17.

(Odbijanje pružanja pravne pomoći)

(1) Pravna pomoć podnosiocu zahtjeva neće se pružiti ili će biti uskraćena:

- a) ako nisu ispunjeni kriteriji iz člana 14. ovog Zakona,
- b) ako se radi o neopravdanom vođenju postupka,
- c) ako se radi o zloupotrebi prava na pravnu pomoć,
- d) ako postoji sukob interesa.

(2) Pravna pomoć će se odbiti ili uskratiti licu koje se ponaša izrazito nasilnički, nepristojno i uvredljivo prema zaposlenicima Zavoda.

(3) U slučaju iz stavova (1) i (2) ovog člana, direktor će rješenjem odbiti ili uskratiti dalje pružanje pravne pomoći.

(4) Rješenja iz stava (3) ovog člana su konačna i protiv njih nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor podnošenjem tužbe nadležnom sudu.

Član 18.

(Postavljenje branitelja)

Pravni zastupnik može biti postavljen za branitelja licu slabog imovnog stanja lišenom slobode, odnosno osumnjičenom ili

optuženom, na način i po postupku utvrđenom Zakonom o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine.

Član 19.
(Plaćanje troškova)

(1) Poslovi pružanja pravne pomoći od strane pravnih zastupnika se obavljaju besplatno.

(2) Obaveza plaćanja pravne pomoći, kao i obaveza plaćanja troškova u vezi sa postupcima u kojima je pružana pravna pomoć (vještačenja i drugi stvarni troškovi), postoji kada se tokom postupka ili po njegovom završetku, po službenoj dužnosti ili po prijavi bilo kog lica, utvrdi da je korisnik pravne pomoći imao ili ima dovoljno sredstava za plaćanje zastupanja i da nije ispunjavao kriterije za pružanje besplatne pravne pomoći.

(3) U slučaju iz stava (2) ovog člana, direktor će donijeti rješenje o poništavanju ili izmjeni rješenja o pružanju pravne pomoći u slučaju da je postupak okončan, odnosno rješenje o obustavljanju pružanja pravne pomoći u slučaju da je postupak u toku.

(4) Rješenjem iz stava (3) ovog člana ujedno će biti odlučeno o obavezi plaćanja naknade za sve radnje poduzete tokom pružanja pravne pomoći i zastupanja tog korisnika, kao i obavezi plaćanja drugih troškova nastalih u vezi s tim, osim u slučaju kad sud o tome odlučuje.

(5) Naknada i troškovi za obavljene radnje i zastupanje obračunavaju se prema advokatskoj tarifi, dok se ostali troškovi utvrđuju na osnovu odgovarajuće dokumentacije, a prihod su Budžeta Kantona.

Član 20.
(Plaćanje troškova branitelja)

(1) Kada se sazna za činjenice i okolnosti na osnovu kojih se može utvrditi da neko lice nije slabog imovnog stanja po kriterijima utvrđenim ovim Zakonom, a kome je pravni zastupnik postavljen kao branitelj u smislu odredbe člana 18. ovog Zakona, postavljeni branitelj će bez odlaganja zatražiti da bude razriješen te dužnosti.

(2) U zahtjevu za razrješenje će se ujedno zatražiti da sud obaveže lice iz stava (1) ovog člana, da plati Zavodu naknadu i troškove za obavljene radnje i zastupanje, obračunate shodno članu 19. stav (5) ovog Zakona.

IV. RUKOVOĐENJE I UNUTRAŠNJA ORGANIZACIJA

Član 21.
(Rukovođenje)

(1) Radom Zavoda rukovodi direktor koji se imenuje u skladu sa propisima koji regulišu postupak i način imenovanja direktora samostalnih kantonalnih upravnih organizacija.

(2) Za direktora može biti imenovan diplomirani pravnik, koji pored općih i posebnih uslova utvrđenih zakonom i pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji, ima položen pravosudni ispit i pet godina radnog iskustva u radu na pravnim poslovima, nakon položenog pravosudnog ispita.

(3) Direktor je naredbodavac za raspolaganje budžetskim sredstvima određenim za finansiranje rada Zavoda.

(4) Direktor za svoj rad odgovara Vladi.

Član 22.
(Vršenje dužnosti direktora)

(1) U slučaju da direktoru prestane radni odnos ili da nije u mogućnosti obavljati dužnost u dužem vremenskom periodu, Vlada može imenovati vršioca dužnosti direktora, ali najduže na period od šest mjeseci.

(2) U slučaju privremene odsutnosti, dužnost direktora vrši pomoćnik direktora, koga on pismenim aktom odredi.

Član 23.
(Unutrašnja organizacija)

Unutrašnja organizacija Zavoda utvrđuje se pravilnikom, koji donosi direktor uz prethodno pribavljenu saglasnost Vlade.

Član 24.
(Pomoćnik direktora)

(1) Pomoćnik direktora se postavlja na način i po postupku utvrđenom zakonom za rukovodeće državne službenike kantonalnih organa državne službe

(2) Pravilnikom iz člana 23. ovog Zakona se, pored ostalog, utvrđuje broj pomoćnika direktora i određuju uslovi za njihovo postavljenje, s tim da za pomoćnika direktora može biti postavljen diplomirani pravnik, koji pored općih i posebnih uslova utvrđenih zakonom i pravilnikom, ima položen pravosudni ispit i tri godine radnog iskustva u radu na pravnim poslovima, nakon položenog pravosudnog ispita.

(3) Pomoćnik direktora je ovlašten za obavljanje svih poslova iz nadležnosti Zavoda u skladu sa odredbama ovog Zakona, kao i drugih propisa.

Član 25.
(Državni službenici i namještenici)

Ostale poslove u Zavodu, izuzev poslova koje vrše direktor i pomoćnici direktora, obavljaju državni službenici i namještenici, što se utvrđuje pravilnikom iz člana 23. ovog Zakona.

V. PRAVA I DUŽNOSTI PRAVNIH ZASTUPNIKA I DRUGIH ZAPOSLENIKA U ZAVODU

Član 26.
(Prava zaposlenika)

(1) Pravni zastupnici i drugi zaposlenici u Zavodu, imaju pravo na plaću i druga lična primanja, kao i ostala prava iz radnog odnosa, u skladu sa propisima kojima su ta prava utvrđena za rukovodeće državne službenike, odnosno državne službenike ili namještenike odgovarajućeg ranga u kantonalnim organima državne službe.

(2) Pravni zastupnik ima pravo na uvećanje plaće u visini od 20% zbog specifičnosti obavljanja poslova.

Član 27.
(Prava i dužnosti pravnog zastupnika)

Pravni zastupnik je nezavisan i samostalan u vršenju svojih poslova i ima pravo i dužnost da u okviru dobijenog ovlaštenja poduzima sve zakonite pravne radnje koje su po njegovoj ocjeni u interesu korisnika pravne pomoći.

Član 28.
(Obaveza čuvanja službene tajne)

(1) Pravni zastupnik je dužan da pruža pravnu pomoć savjesno i stručno u skladu s ustavom, zakonom i drugim propisima.

(2) Pravni zastupnik je dužan da čuva kao službenu tajnu sve što je saznao ili mu je stranka povjerila, izuzev ako je u svojstvu branitelja oslobođen ove obaveze na osnovu izričitog ili prećutnog odobrenja stranke, kao i u slučajevima kada je branitelj, a posumnja da predstoji izvršenje težeg krivičnog djela ili kada se pokrene parnica radi namirenja troškova i izdataka koje je stranka

prouzrokovala Zavodu lažno prikazujući svoje imovno stanje, a u cilju obezbjeđenja besplatnog zastupanja.

(3) Službenu tajnu iz stava 2. ovog člana dužni su čuvati i drugi zaposlenici koji rade ili su radili u Zavodu.

Član 29.

(Razlozi za odbijanje zastupanja)

(1) Pravni zastupnik će odbiti odbranu i zastupanje u krivičnim stvarima:

- a) ako je lično oštećen, odnosno ako je bračni ili vanbračni drug oštećenog ili tužioca, njegov srodnik po krvi u pravoj liniji, u pobočnoj liniji do četvrtog stepena ili po tazbini do drugog stepena,
 - b) ako je pozvan kao svjedok u istom predmetu,
 - c) ako je postupao u istom predmetu u vršenju sudske i/ili tužilačke funkcije,
 - d) u drugim slučajevima predviđenim posebnim zakonom.
- (2) Pravni zastupnik će odbiti zastupanje u parničnom postupku:
- a) ako je pružao pravnu pomoć suprotnoj stranci u istom predmetu ili po bilo kom pitanju vezanom za taj predmet,
 - b) ako je suprotnoj stranci u istom predmetu pravnu pomoć pružao drugi pravni zastupnik,
 - c) ako je postupao u istom predmetu u vršenju sudske i tužilačke funkcije ili kao ovlašteno službeno lice bilo kog organa,
 - d) ako on ili drugi zaposlenici Zavoda imaju lični interes koji je, ili može biti i u sukobu s interesima zastupane stranke i
 - e) u drugim slučajevima predviđenim posebnim zakonom.

Član 30.

(Otkazivanje punomoći)

(1) Odmah po saznanju za postojanje razloga i okolnosti iz člana 29. ovog Zakona, pravni zastupnik je dužan otkazati punomoć stranci.

(2) Po otkazivanju punomoći, pravni zastupnik je dužan u periodu od 30 dana nastaviti pružati pravnu pomoć, ako je to neophodno da se od stranke otkloni kakva šteta, osim ako stranka nije imenovala drugog zastupnika ili se preduzimanju tih radnji izričito protivi.

(3) Pravni zastupnik nije dužan postupati u skladu sa stavom (2) ovog člana ako stranka otkaze punomoć, ali je dužan u momentu otkazivanja punomoći u pismenoj formi obavijestiti stranku o svim relevantnim rokovima kao i zakazanim terminima u konkretnom predmetu.

Član 31.

(Dužnosti pravnog zastupnika kao branitelja)

(1) Pravni zastupnik kao branitelj tokom krivičnog postupka mora, zastupajući lice lišeno slobode, odnosno osumnjičenog ili optuženog, preduzimati sve neophodne radnje u cilju utvrđivanja činjenica i prikupljanja dokaza koji idu u korist lica koga brani, kao i zaštite njegovih prava.

(2) Prava i dužnosti pravnog zastupnika kao branitelja ne prestaju u slučaju opoziva, sve dok ga sudija, odnosno vijeće, ne razriješi te dužnosti.

Član 32.

(Obaveza informisanja)

Pravni zastupnik je dužan da informiše stranku o preduzetim radnjama u postupku i o svim drugim činjenicama relevantnim za tok i ishod konkretnog postupka.

Član 33.

(Obaveze pravnog zastupnika)

Pravni zastupnik ne smije:

- a) dozvoliti da porodični, društveni, politički i/ili drugi odnosi utiču na vršenje njegovih službenih dužnosti,
- b) upotrijebiti ili se koristiti ugledom Zavoda da ostvari svoje privatne interese ili interese drugih,
- c) postupati ili dopustiti drugima da postupaju na način da se stiče utisak da je bilo ko u posebnom položaju i da može vršiti utjecaj na pravnog zastupnika ili na ishod postupka.

Član 34.

(Zabrana obavljanja drugih poslova)

Pravni zastupnik ne smije obavljati dužnost, djelatnost ili biti na položaju koji dovodi do sukoba interesa sa njegovim dužnostima, a naročito:

- a) ne smije obavljati dodatnu djelatnost za koju se plaća naknada, osim u slučaju kada je to posebno odobreno,
- b) ne smije biti član upravnih i drugih odbora političkih stranaka i ne smije slijediti upute političkih stranaka.

Član 35.

(Dužnosti pravnog zastupnika)

(1) Pravni zastupnik je dužan razmotriti i postupati po svim predmetima koji su mu dodijeljeni, osim u predmetima u vezi kojih se zahtijeva njegovo izuzeće.

(2) Pravni zastupnik je dužan da kontinuirano radi na usavršavanju i povećavanju nivoa svoje profesionalne stručnosti za obavljanje poslova pružanja pravne pomoći.

(3) Pravni zastupnik je dužan preduzimati radnje u vršenju odbrane ili zastupanja na krajnje profesionalan, strpljiv i dostojanstven način, kako prema nosiocima sudske i tužilačke funkcije, tako i prema ostalim službenim licima, strankama koje zastupaju i protivnim strankama, svjedocima, advokatima i drugim licima sa kojima službeno kontaktira.

Član 36.

(Način postupanja pravnog zastupnika)

(1) Pravni zastupnik ne smije pokrenuti, dozvoliti niti uzimati u obzir razgovor sa sudijom bez prisustva suprotne stranke u vezi sa postupkom koji je u toku, osim na zakonom dopušten način.

(2) Pravni zastupnik je obavezan da svoje poslove obavlja brzo, efikasno i pravično, uz poštovanje prava svih uključenih strana da budu saslušane i da se njihovi sporovi riješe bez nepotrebnog odgađanja ili troškova.

Član 37.

(Angažovanje drugih lica)

(1) Pravni zastupnik može u pojedinom postupku angažovati ili zatražiti angažovanje vještaka, sudskih tumača i drugih lica, kada je to neophodno za vršenje odbrane ili zastupanja, samo na osnovu prethodnog odobrenja direktora, osim u slučaju kada to objektivno nije bilo moguće prethodno pribaviti.

(2) Direktor neće odobriti angažovanje lica iz stava (1) ovog člana, ukoliko ocijeni da njihovo angažovanje nije neophodno za uspješnu odbranu ili zastupanje stranke.

(3) Pravni zastupnik je dužan da predlaže ili angažuje lica iz stava (1) ovog člana sasvim nepristrasno, rukovodeći se isključivo njihovom stručnošću i iskustvom u obavljanju poslova za koje se angažuju.

